

REPUBLIKA SLOVENIJA
**MINISTRSTVO ZA DELO,
DRUŽINO IN SOCIALNE ZADEVE**

DIREKTORAT ZA DELOVNA RAZMERJA
IN PRAVICE IZ DELA

Kotnikova ulica 28, 1000 Ljubljana

T: 01 369 77 08

F: 01 369 78 30

E: gp.mddsz@gov.si

www.mddsz.gov.si

URAD VLADE RS ZA KOMUNICIRANJE
Gregorčičeva 25
1000 Ljubljana

Številka: 1001-274/2012

Datum: 9.5.2012

Zadeva: Predlagam.vladi predlog 2756: Avtorske pogodbe namesto pogodb o zaposlitvi

Zveza: Dopolni Urada Vlade RS za komuniciranje št. 092-172/2012/1 z dne 4.5.2012

V zvezi s predlogom 2756, posredovanim preko spletnega portala »predlagam.vladi.si«, ki se nanaša na sklepanje avtorskih pogodb namesto pogodb o zaposlitvi, z vidika pristojnosti Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve posredujemo naslednje stališče.

Na splošno lahko ugotovimo, da je v vseh pravnih sistemih obseg pravnega varstva osebe, ki odplačno opravlja delo za drugega, odvisen od tega, ali delo opravlja na podlagi pogodbe o zaposlitvi kot delavec v delovnem razmerju ali na podlagi kakšne druge pogodbe civilnega ali gospodarskega prava. V primerih, ko se delo opravlja na podlagi pogodbe civilnega ali gospodarskega prava, gre za razmerje enakopravnih subjektov, za katero velja načelo pogodbenne svobode. Za razmerje med delavcem in delodajalcem pa je značilna neenakost, podrejen položaj delavca nasproti delodajalca, zato se je kot odgovor na to razvila delovna zakonodaja, po kateri delavec kot šibkejša stranka v pogodbenem razmerju uživa posebno delovnopravno varstvo.

Zakon o delovnih razmerjih (Ur. l. RS, št. 42/02, 79/06-ZZZPB-F, 46/07-Odl. US, 103/07, 45/08-ZArbit in 83/09-Odl. US, v nadaljevanju ZDR) ne ureja vseh pravnih razmerij, v katerih ena oseba za drugo opravlja določeno delo, ampak le tista, ki jih je mogoče opredeliti kot delovna razmerja. Oseba, ki opravlja delo na podlagi pogodb civilnega prava (npr. avtorska pogodba, podjemna pogodba) tako ni upravičena do pravic, ki jih določa ZDR.

Praviloma se delovno razmerje vzpostavi s sklenitvijo pisne pogodbe o zaposlitvi med delavcem in delodajalcem, pravno razmerje pa se šteje za delovno razmerje tudi, če med pogodbenima strankama ni sklenjena pogodba o zaposlitvi, če v njem obstajajo elementi delovnega razmerja, določeni v ZDR. Elementi, po katerih se delovno razmerje loči od drugih, civilno-pravnih pogodbenih razmerij, so naslednji:

-gre za razmerje med delavcem in delodajalcem, ki je prostovoljno,

-delavec se vključi v organiziran delovni proces delodajalca,

-delo opravlja za plačilo, osebno, nepretrgano in po navodilih ter pod nadzorom delodajalca.

Bistveno je, da delavec opravlja delo v odvisnem (podrejenem) razmerju do delodajalca, kot del delovnega procesa, ki ga organizira delodajalec, ki tudi nosi odgovornost za uspeh podjetja.

Zato je v ZDR določena varovalka, da v kolikor so v konkretnem razmerju ti elementi podani, gre za delovno razmerje z vsemi pravicami, čeprav med strankama ni sklenjena pisna pogodba o zaposlitvi. Delavec ima možnost, da v sodnem sporu uveljavlja obstoj delovnega razmerja in zahteva priznanje pravic iz tega naslova. Tudi v primeru, če sta pogodbeni stranki pogodbo, ki

je podlaga njunega razmerja označili kot civilno pogodbo, v njunem razmerju pa dejansko obstajajo elementi delovnega razmerja, gre za delovno razmerje. Pri ugotavljanju obstoja delovnega razmerja so torej bistvene dejanske okoliščine, ki kažejo, kako se pogodbeno razmerje uresničuje v praksi, in ne poimenovanje razmerja s strani pogodbenih strank. Gre za načelo prednosti dejstev pred obliko pogodbe.

Upošteva se navedeno ureditev ugotavljamo, da so določbe ZDR, ki opredeljujejo pojem delovnega razmerja, primerne in skladne z mednarodnimi dokumenti. Ocenjujemo pa, da je potrebna nadaljnja aktivnost pri t.i. "prikritih" delovnih razmerjih. Prikrita delovna razmerja so tista, ki dajejo videz drugačnega razmerja, kot v resnici obstaja med strankama, da se izniči ali zmanjša pravno varstvo, ki se zagotavlja delavcem oziroma je namen izogniti se plačilu davkov oziroma prispevkov. Zato bo potrebno temu vprašanju posvetiti posebno pozornost pri nadaljnjih spremembah delovne zakonodaje ob predhodnih obravnavah in usklajevanjih zakona med socialnimi partnerji.

S spoštovanjem,

Pripravila:
Tatjana Plešnik
sekretarka

Irena Bečan
vodja sektorja

Peter Pogačar
generalni direktor